Łódź, 18 czerwca 2024 r.

Strajk bankomatów Euronet

Broń gotówki! Piątka dla gotówki

Informacja prasowa

Euronet przeprowadza dziś jednodniowy strajk. Obywatele jednorazowo mogą wypłacić z bankomatu jedynie 200 zł. Korporacja wyjaśnia, że akcja protestacyjna ma zwrócić uwagę na fakt, że korporacje VISA, Mastercard i Polski Standard Płatności (BLIK) „nie pokrywają kosztów krajowej wypłaty gotówki z bankomatów ponoszonych przez operatorów bankomatów w Polsce".

„**Strajk bankomatów Euronet to rezultat »walki buldogów pod dywanem«**. Korporacje i banki z chciwości walczą ze sobą o większe zyski. Tracimy my, obywatele. Wielki biznes chce likwidacji gotówki, bo dzięki temu jego zyski będą jeszcze większe. Prezes Bank of America otwarcie powiedział, że chcą społeczeństwa bezgotówkowego, ponieważ nakłonienie ludzi do przejścia na ich cyfrowe systemy płatności zapewnia im uzyskanie opłat i danych o nas. Korporacje likwidują bankomaty. Przerzucają koszty płatności bezgotówkowych kartami na klientów (firmy i ludzi). Ograniczają w obiegu gotówkę o niskich nominałach. **Masz gotówkę, masz wybór!** – podkreśla **Rafał Górski**, prezes Instytutu Spraw Obywatelskich.

Akcja protestacyjna Euronetu to dobra okazja, żeby temat gotówki i bezpieczeństwa finansowego Polek i Polaków wszedł do debaty publicznej. Instytut Spraw Obywatelskich od 2020 roku prowadzi kampanię obywatelską »Broń gotówki!«. Sprzeciwiamy się likwidacji gotówki. Nie chcemy stać się nowoczesnymi niewolnikami bez możliwości wyboru. **Instytut Spraw Obywatelskich apeluje do rządu o działania na rzecz »Piątki dla gotówki«".**

„Piątka dla gotówki" zakłada:

1/ **Zwiększenie niskich nominałów w obiegu** – dziś obywatele mają ogromne wyzwania, żeby korzystać z gotówki np. w sklepach osiedlowych, ponieważ brakuje gotówki o niskich nominałach.

2/ **Likwidację „pustyń bankomatowych"** – konsumenci obserwują z niepokojem malejącą liczbę bankomatów i placówek bankowych, które zapewniają obsługę gotówkową. Dodatkowo mamy do czynienia z procederem systematycznego obniżania limitów wypłat gotówkowych z bankomatów. Zdaniem Instytutu Spraw Obywatelskich jest to celowa polityka banków zainteresowanych likwidacją gotówki.

3/ **Zobowiązanie urzędów publicznych do przyjmowania gotówki** – obywatele zwracają nam uwagę, że nie mogą zapłacić gotówką np. w urzędach gmin, urzędach skarbowych czy w sądach. Przykładowo, nie ma opcji płacenia gotówką w Biurze Paszportowym przy ul. Kruczej w Warszawie.

4/ **Likwidację procederu przerzucania kosztów płatności bezgotówkowych kartami przez banki i organizacje kartowe na klientów (firmy i ludzi).** Przykładowo, jeden banknot

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel.: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytut.lodz.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579

o nominale 100 PLN użyty do 100 transakcji zapłaty pomiędzy obywatelem a przedsiębiorcą nie generuje bezpośrednich kosztów dla obu stron. Natomiast 100 transakcji kartowych o wartości 100 PLN spowoduje powstanie kosztów od 1% do 3% wartości transakcji, czyli tak jakby 100-300 PLN zostało zabrane przez pośredników tytułem różnych opłat pobieranych przez banki (m.in. intercharge, systemowych, dzierżawy terminali oraz za posiadanie karty).

5/ **Zwiększenie przez NBP finansowania kampanii informacyjno-edukacyjnych, mających na celu zachęcanie obywateli i przedsiębiorców do codziennego korzystania z gotówki** – budowanie świadomości konsumentów i przedsiębiorców jest bardzo ważne w procesie dbania o siłę naszego państwa na arenie międzynarodowej. Obrona gotówki pozwoli zachować sprawczość Narodowemu Bankowi Polskiemu w zakresie polityki monetarnej.

Sto lat temu, 28 kwietnia 1924 roku, wprowadzono do obiegu Polskiego Złotego jako oficjalną walutę krajową. **Gotówka jest naszym dobrem wspólnym**.

Dlaczego bronimy gotówki? Wyjaśnia **Ilona Pietrzak**, wiceprezes Instytutu Spraw Obywatelskich:

„Po pierwsze: masz gotówkę, masz wybór. Gotówka to wolność, której coraz mniej w naszym codziennym życiu. Za gotówkę kupimy wszędzie i zawsze. Nawet z pobocza drogi.

Po drugie, lobby Polski Bezgotówkowej nie śpi. Wojna z gotówką trwa w najlepsze, świadczą o tym m.in. brak odpowiedniej liczby monet w obiegu, skutkujący trudnościami w wydawaniu reszty przy zakupach w sklepach i na targowiskach, wprowadzanie przez banki limitów wypłat w bankomatach, likwidacja oddziałów banków umożliwiających wypłatę gotówki w „okienku", ograniczanie liczby bankomatów, limity płatności gotówkowych.

Po trzecie, wielokrotnie udowodniliśmy, że presja społeczna ma sens! Podobnie było z obroną limitów płatności gotówką w 2023 roku oraz akceptowania płatności gotówkowych. Kolejny sukces oddolnej presji obywateli i kampanii Broń gotówki! to wycofanie się rządu z wprowadzenia limitu płatności gotówkowych do 20 tys. złotych.

Po czwarte, likwidacja gotówki to wykluczenie tych, którzy nie chcą lub nie mogą korzystać z płatności elektronicznych.

Po piąte, gotówka pozwala zachować bezpieczeństwo polskich rodzin, jeśli nastąpiłby cyberatak na infrastrukturę krytyczną naszego państwa. Przypomnijmy sobie, co działo się, gdy ogłoszono lockdown w czasie pandemii koronawirusa oraz gdy wybuchła wojna w Ukrainie. Czy pamiętamy tę panikę i brak pieniędzy w bankomatach? Wyobraźmy sobie wyłączenie prądu na wiele dni, a nawet tygodni.

Po szóste, ponad 80% Polaków nie chce, żeby gotówka została wycofana z obiegu — jak wskazuje sondaż Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS, przeprowadzony dla Radia ZET.

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel.: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytut.lodz.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 0005 0000 4530 3441 9579

Po siódme, gotówka to prywatność. Likwidacja gotówki to kontrola i inwigilacja tego, co robią obywatele".

„**Myślę, że trzeba stworzyć o wiele więcej grup obywatelskich, które będą reprezentować głos użytkowników gotówki**, ponieważ oczywiście głos branży płatności cyfrowych jest tak głośny, gdyż jest dobrze finansowany. Potrzebne są też działania odgórne ze strony państw i dużych instytucji. Aktywne promowanie systemu gotówkowego to jedna z ważniejszych rzeczy, która jest teraz potrzebna" – mówi **Brett Scott**, autor książki „Cloudmoney: gotówka, karty, krypto i wojna o nasze portfele". Wydawcą książki jest Instytut Spraw Obywatelskich. Premiera polskiego wydania będzie miała miejsce na Forum Ekonomicznym w Karpaczu, we wrześniu 2024 roku.

***

Instytut Spraw Obywatelskich jest organizacją obywatelską niezależną od partii politycznych. Od 2004 r. walczy o dobro wspólne, m.in. gotówkę, bezpieczną żywność, czyste powietrze, prawa pracownicze. Jego misją jest rozwijanie, kształtowanie i promowanie postaw obywatelskich. Wprowadza zmiany społeczne dzięki łączeniu działań eksperckich (think tank) z oddolną mobilizacją obywatelską (action tank) i patrzeniem władzy na ręce (watchdog).

Więcej informacji:

Rafał Górski, tel. 504-086-865, e-mail: rafal.gorski@instytut.lodz.pl, X: @Rafal_Gorski

Instytut Spraw Obywatelskich, ul. Pomorska 40, 91-408 Łódź
tel.: 42 630 17 49, e-mail: biuro@instytut.lodz.pl
NIP: 7251872505, REGON: 473224144, KRS: 0000191928
Nr konta: Alior Bank 26 2490 00005 0000 4530 3441 9579